

یادگیری مشارکتی روشی نوین در کیفیت بخشی به آموزش

مریم سادات سیدشریفی کاخکی - فاطمه خانلقی

انتشارات مینوفر
Minufar.ir
تخصصی - دانشگاهی

مشهد مقدّس - ۱۳۹۵

سرشناسه	: سیدشریفی کاخکی، مریم، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: یادگیری مشارکتی روشی نوین در کیفیت بخشی به آموزش / مریم سادات سید شریفی کاخکی، فاطمه خانلقی.
مشخصات نشر	: مشهد: انتشارات مینوفر، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۴ص.
فروست	: سلامت و تربیت؛ ۹۰۴۴.
شابک	: ۱۲۰۰۰۰۹۷۸-600-8701-79-8: ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: کار گروهی در آموزش و پرورش
موضوع	: Group work in education
موضوع	: مطالعه و فراگیری
موضوع	: Study skills
شناسه آورده	: خانلقی، فاطمه، ۱۳۶۲ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ ۳۵۹س/LB۱۰۳۳
رده بندی یوبی	: ۳۹۵/۳۷۱
شماره کتابشناختی	: ۴۶۶۵۳۰۴

عنوان کتاب: یادگیری مشارکتی و نشر نوین در کیفیت بخشی به آموزش

نویسندگان: مریم سادات سیدشریفی کاخکی و فاطمه خانلقی

طراح جلد: محمد رحمان پور

مغزه آ: محمد رحمان پور

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قطع: وزیری

چاپ و صحافی: مینوفر

قیمت: ۱۲۰۰۰

شابک: ۱۲۰۰۰۰۹۷۸-600-8701-79-8

تمام حقوق چاپ و نشر این اثر محفوظ است.

مشهد مقدس، بلوار جلال آل احمد پ ۶۹ ص.ب. ۱۱۶، ۹۱۸۹۵-۱۷۵۵

همراه: ۰۹۳۵۲۱۶۲۷۵۵ - تلفن و دورنگار: ۰۵۱-۳۸۲۳۵۵۳

سایت: www.minufar.ir - ایمیل: minufar@yahoo.com

پیشگفتار

تدریس مشارکتی یک راهبرد تدریس در گروه های کوچک است اما هر تدریسی که با استفاده از گروه صورت می گیرد لزوماً نمی تواند تدریس مشارکتی تلقی گردد. زیرا تدریس مشارکتی الزامات و روش های مخصوص به خود را دارد و تا زمانی که این الزامات در جای خود و به صورت درست انجام نگیرد نمی توان گفت تدریس مشارکتی صورت پذیرفته است.

وظیفه اصلی معلم ایجاد زمینه های مشارکت، همکاری، و رفاقت گروهی میان دانش آموزان می باشد. کار، ایجاد نیست، بلکه ایجاد رفاقت و همکاری و صمیمیت میان آنهاست. فلسفه و -رئیس مشارکتی دقیقاً" به همین سبب است. اگرچه، به خاطر وجود برخی ویژگی ها از جمله ویژگی های هوشی، شخصیتی، زمینه خانوادگی و ... رقابت میان دانش آموزان ایجاد خواهد شد. اما وظیفه ما به عنوان یک معلم حرفه ای این نیست که به آن دامن بزنیم. بلکه همان طوری که در قبل آمد معلم باید تمام تلاش خود را معطوف به این هدف نماید، که دانش آموزان موفقیت خود را منوط به موفقیت دیگران بدانند. در واقع به این شعار اعتقاد پیدا کنند که یا ((همگی غرق می شویم و یا همگی نجات پیدا می کنیم)). در این صورت است که دانش آموزان قوی تر، دست دیگر دانش آموزان را خواهند گرفت. لذا اگر به چند تعریف تدریس مشارکتی نظری بیافکنیم این ایده را در همه تعریف های مربوط به تدریس مشارکتی ملاحظه خواهیم کرد. به عنوان مثال؛ کرامتی به نقل از گوکال یادگیری مشارکتی را یک شیوه ی آموزشی می داند که در آن

دانش آموزان در قالب گروه‌های کوچک برای رسیدن به یک هدف مشترک با یکدیگر کار می‌کنند و علاوه بر این که مسئول یادگیری خود هستند، در برابر یادگیری دیگران نیز احساس مسئولیت می‌کنند. به اعتقاد کوهن یادگیری مشارکتی به معنای گروه بندی دانش آموزان براساس توانایی های مشابه نیست، بلکه بر عکس هر اندازه نا همگونی اعضای گروه از نظر نژاد، زبان، فرهنگ، هوش و پیشرفت تحصیلی بیشتر باشد کارایی رویکرد یادگیری مشارکتی بیشتر خواهد بود. با توجه به تعاریفی که ارائه شد در مجموع می توان به این نتیجه دست یافت که تدریس مشارکتی یک راهبرد توصیه شده برای یادگیری فردی و جمعی است که نه تنها فرد در مسائل یادگیری خود مسئول است بلکه در مقابل یادگیری دیگران نیز مسئول است و معلم می تواند انعطافی که در ترکیب و اندازه گروه ها بوجود می آورد به یک تدریس اثر بخش است یابد. به طوری که نه تنها دانش آموزان بتوانند با هم کار کنند بلکه یادگیرندگان و دیگران را به حداکثر رسانده و از این یادگیری لذت ببرند. در پایان سخن از همه عزیزانی که این مجموعه را مطالعه نموده و هر گونه انتقاد، نظر، پیشنهاد نسبت به این کتاب، روزنامه، خواهشمند است نظرات، انتقادات و پیشنهادات خسود را به وسایله سایت الکترونیکی، در میان گذارند تا در مراحل بعدی تصحیح و تکمیل گردد. ان شا ا...

پیروز باشید.

مریم سادات سید شریفی

بهمن ماه ۱۳۹۵

فهرست مطالب

عنوان ..... صفحه

فصل اول: کلیات

- ۱-۱ مقدمه: ۱۵
- ۱-۲ یادگیری مشارکتی و یادگیری سنتی و دنگرش نسبت به کتب درسی ۱۸
- ۱-۳ رویکرد یادگیری مشارکتی در آموزش ۱۹
- ۱-۴ یادگیری مشارکتی در کلاس درس ۲۲
- ۱-۵ تفکر و یادگیری مشارکتی ۲۳
- ۱-۶ تعاریف نظری متغیرها و مفاهیم ۲۵
- ۱-۶-۱ یادگیری مشارکتی: ۲۵
- ۱-۶-۲ دنگرش: ۲۶

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه مطالعاتی

- ۲-۱ مقدمه ۲۹
- ۲-۲ مروری بر مبانی نظری مطالعات ۳۱
- ۲-۲-۱ تعریف و مزایای یادگیری مشارکتی ۳۱
- ۲-۲-۳ مشخصه های یادگیری مشارکتی ۳۵

- ۳۷ ..... ۴-۲-۲ ترکیب گروه ها در تدریس مشارکتی :
- ۳۹ ..... ۵-۲-۲ انواع کار گروهی مشارکتی :
- ۴۲ ..... ۶-۲-۲ نحوه آرایش گروه در یادگیری مشارکتی
- ۴۲ ..... ۱-۶-۲-۲ گروه کجا کار خواهد کرد؟
- ۴۳ ..... ۲-۶-۲-۲ با چه وسایلی کار خواهند کرد؟
- ۴۳ ..... ۳-۶-۲-۲ چگونه کار خواهند کرد؟
- ۴۴ ..... ۴-۶-۲-۲ چه قدر کار خواهند کرد؟
- ۴۴ ..... ۵-۶-۲-۲ ویژگی های موضوعات گروهی
- ۴۵ ..... ۶-۶-۲-۲ میزان و چگونگی کمک و راهنمایی شاگردان در فعالیت گروهی
- ۴۵ ..... ۷-۶-۲-۲ فعالیت های گروهی شاگردان چگونه ارزیابی می شود؟
- ۴۶ ..... ۷-۲-۲ رویکردهای مختلف روش مشارکتی
- ۴۶ ..... ۱-۷-۲-۲ تقسیم دانش آموزان به گروه های پیشرفت تحصیلی
- ۴۷ ..... ۲-۷-۲-۲ گروه های بازی مسابقه
- ۴۷ ..... ۳-۷-۲-۲ گروه مبتنی بر استقلال فردی
- ۴۸ ..... ۴-۷-۲-۲ فعالیت های تکمیلی
- ۴۸ ..... ۸-۲-۲ مراحل اجرای روش مشارکتی
- ۵۱ ..... ۹-۲-۲ نقش معلم در فرایند اجرای یادگیری مشارکتی
- ۵۲ ..... ۱۰-۲-۲ قوانین یادگیری مشارکتی
- ۵۳ ..... ۱۱-۲-۲ محدودیت های کاربرد یادگیری مشارکتی در کلاس درس
- ۵۵ ..... ۱۲-۲-۲ نگاهی به روش تدریس یادگیری مشارکتی یا اکتشافی
- ۵۸ ..... ۱۳-۲-۲ انواع یادگیری مشارکتی

- ۱۱۴-۲-۲ اهداف آموزش به شیوه یادگیری مشارکتی: ۵۹
- ۱۵-۲-۲ مبانی نظری و تحقیقات حامی الگوی یادگیری مشارکتی ۵۹
- ۱۶-۲-۲ ساختار الگوی یادگیری مشارکتی ۶۲
- ۱۷-۲-۲ مراحل اجرای الگوی یادگیری مشارکتی ۶۴
- ۱۸-۲-۲ محاسن و محدودیت های الگوی یادگیری مشارکتی ۶۶
- ۱۹-۲-۲ روش های تدریس در الگوی یادگیری مشارکتی: ۶۷
- ۲۰-۲-۲ تعاریف و مفهوم نگرش ۷۳
- ۲۱-۲-۲ ویژگی های نگرش ۷۷
- ۲۲-۲-۲ شکل های نگرش ها ۷۹
- ۲۳-۲-۲ عناصر نگرش به عنوان مبنای نگرش ها ۸۰
- ۲۴-۲-۲ تغییر نگرش ها به منظور ایجاد تغییر رفتار ۸۲
- ۲۵-۲-۲ تفاوت نگرش با ارزش، علاقه و عقیده ۸۳
- ۳-۲ سوابق پژوهش ۸۶
- ۱-۳-۲ پیشینه تحقیقات داخلی ۸۶
- ۲-۳-۲ پیشینه تحقیقات خارجی ۹۰

فصل سوم: جمع بندی و نتیجه گیری

- ۱-۳-۱ نتیجه گیری: ۹۷
- ۲-۳ پیشنهادات: ۹۹
- منابع و مأخذ ۱۰۱